

D E O D U C E

Meditatio Sanctæ Epistolæ,
DOMINICÆ SE-
P T U A G E S I M Æ

Additis S. Patrum dictis, Quæstio,
numq; aliquot decisione, ad uberiorem textus, cum o-
pus est, explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M

In Regia Aboënsi Academia,

P R A E S I D E

Dn. Æ SCHILLO PETRÆO,

S. S. Theolog. Doctore & Episcopo Aboënsi,

Examini subjicit, in Auditorio Majori, horis solitis

Ad diem 21. Junij, Anni 1653.

LAURENTIUS A. FORLUNDIUS westmannus.

S:ma R:z M:tis Stipendiarius

Ambroſius in hunc Locum.

Manna & aqua quæ fluxit hæc dicit Spiritalia: Quia non mundi lege parata sunt; Sed
Dei virtute sine elementorum commixtione ad tempus creata, habentia in se fi-
guram futuri Mysterii, quod nunc sumimus in commemorationem Christi Do-
mini. Ideo & panis Angelorum dictus est, quia virtute, qua Angeli subsistunt,
creatus est, hoc significans quia de cælis venturus erat, quia Spiritaliter pasceret,

Lyra in hunc Locum.

Vita præsens est quædam agonatio, contra insultus tentationum & quidam cursus ad
beatitudinis "bravium".

A B O Æ,

Excusa Typis Acad. apud Viduam Petri Wald. An. 1653.

Admodum Reverendo in Christo Patri ac Domino

DN. ÆSCHILLO PETRÆO,

S.S. Theol: Doctori Eximio, Dioceſeoſ Aboënsis Episco-
po, Nec non Academ iæ ejusdē Pro-Cancellario Eminentissimo,
Mecænati & Patrono meo magno, omni obſervantia &
reverentia cultu æternūm devenerando.

NEC NON

Magnifico Domino Rectori

**Plurimum Reverendis Experien-
tissimis & præclarissimis Dñis PROFESSORIBUS
Promotoribus ac Præceptoribus omni obsequij genere
atatem suspiciendis.**

UT ET

Spectatissimis Prudentissimis humanissimis & doctissimis VIRIS

DN. JOHANNI MAT: GARTZIO
J. u. Doctori Meritissimo Parlamenti Aboensis Secretario
accuratissimo. Populari Fautori & benefactori suo perpetim obſervando,

DN. LAURENTIO O. VVIGELIO Itidem
Regij dicasterij Actuario fidelissimo, amico & fautori sem-
per honorando.

DN. JHANNI NICOLAI COLLINO Nobiliss. &
Generosi Domini Johannis Erhei Creutz &c. Concionatori Aulico fidelissimo amico
& Fratri suo integerrimo.

DN. PETRO A. WANGSTELIO Universitatis Aboensis
Artium liberalium cultori impigerrimo Syrapatriota & amico germani fratri in mo-
dum Amando.

*Sacram hanc Epistola meditationem Submissè Reverenter, Per-
officioſe & fraternè dicat & inscribit.*

Laurentius Andreæ Forlundius Resp.

M E D I T A T I O E P I S T O L A E
D O M I N I C A E S E T U A -
G E S I M A E,

In Sanctæ & Summè laudandæ TRINITATIS, PATRIS,
FILI & SPIRITUS Sancti Nomine.

Ut facerem voluntatem tuam Deus meus: Volui
Elegem tuam in medio cordis mei, Annun-
ciavi iustitiam tuam in Ecclesia magna, ecce labia mea
non prohibebo, Domine tu scisti. Iustitiam tuam
non abscondi in corde meo: Veritatem tuam E salu-
tare tuum dixi, non abscondi misericordiam tuam E
veritatem tuam, a consilio multo, Psal. 40. v. 9.10.11.
Hæc Psalmistæ verba describunt, veri & Sinceri Verbi
Dei præconem. Prædicanda est iustitia in magna Ec-
clesia, in totius mundi Ecclesia, in omnibus Ecclesijs per
totum mundum. Sicut Christus ablegavit Apostolos
in universum mundum prædicare Evangelium omni
creaturæ. Prædicanda iustitia, quæ coram Deo valet,
quâ homines verè justi & sancti sunt in conspectu Dei.
Hæc vero iustitia est, quam Christus sua passione & mor-
te nobis acquisivit, hæc est stola illa iustitiæ, quæ nos un-
diquaq; circum accingere potest. Hæc vera est vestis
nuptialis, sine quâ paterfamilias, Rex ille cælestis, nul-
lum convivam ferre potest in suis nuptijs, Sed omnes,
qui hâc non induuti sunt, comprehendî jubet & ligatis
pedibus ac manibus in tenebras exteriore conijci, ubi

erit fletus & stridor dentium. Describitur in his verbis boni concionatoris constantia in suis concionibus & animus intrepidus, qui non sinit sibi os obturari propter laudem & gloriam Dei. Item facit tam bonam conscientiam ut provocet ad Deum, quod Deus suum propositum sciat, quod non occulte in corde sit iustitia Dei quod libenter loquatur de veritate Dei & Salute, quod non occultet bonitatem & fidelitatem Dei in magna illa Ecclesia. Insuper petit, ne Deus avertat a se suā misericordiam, ut a Dei bonitate & fidelitate semper custodiatur. Ex his verbis patet, quantum Verbi Dei ministri solliciti esse debent, ut Evangelium rectè annuncietur, auditores informentur de verâ iustitiâ, quâ salvi fieri possunt & beati. Quantum etiam intersit auditorum ut diligenter auscultent & discant medium & viam salutis suæ. Hoc etiam in hoc nostro textu Apostoli co uberioris audituri sumus.

Oremus etiam DEum ut hanc Epistolam ita meditari queamus, ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinæ, & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in æternam beatitudinem: Dicamus igitur: Pater noster, &c.

TEXTUS I. Cor. 9, & 10,

AN nescitis quod qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit præmium? sic currite ut comprehendatis. Omnis autem qui certat, per omnia continens est: Illi quidem igitur, ut peritura coronam accipient, nos autem ut æternam, Ego itaq; sic corro ut non in incertum: Sic pugilem ago,

non velut aërem feriens; Verum subiçio corpus meum, & in servitutem redigo: Ne quomodo fiat, ut quum alijs prædicarim, ipse reprobus efficiar. Nolim autem vos ignorare, fratres, quod Patres nostri omnes sub nube erant, & omnes per mare transferunt: Et omnes in Mosen baptizati sunt in nube & in mari: Et omnes eandem escam Spiritualem comedebant: Et omnes eundem potum Spiritualem bibebant (bibebant enim despirituali, quæ illos comitabatur, petra: Petra vero fuit Christus.)

A Similitudine quadam orditur Apostolus suum sermonem in hoc textu, ab illis qui cursu certant, de quibus ait, quod omnes quidem currant, unus vero præmium capiat. Monet etiam ut sic currant, ut aecipiant præmium; Ubi non intelligit cursum in stadio, vel certamen in cursu, sed studium pietatis intelligit, ut in illo, sic currant, ut præmium habeant vidz. in hoc mundo ad vitam necessaria, & post hanc vitam, vitam æternam coronam immarcessibilem. Addit & aliam similitudinem ab Ahletis certantibus de corona, quare itidem Apostolus vult aspici, quomodo decertant pro corona temporali. Adducit Apostolus se ipsum pro exemplo, quod ille non currat ad aliquod incertum, non pugnat cum aëre, sed unicè hoc curat etiam cum corporis subactione, ne alijs prædicans, ipse reprehensibilis inveniatur. Præterea in hoc textu recenset Apostolus historiam Israelitarum transientium mare rubrum commederunt cœli Manna, biberunt ex Spirituali petra Christo, vidz. qui potum ex petra corporali præbuit.

Addit Apostolus hanc quærimoniam: Quod etsi omnes paribus beneficijs affecti sint, tamen non æqualiter & pariter grati fuerint, Sed multi impij, ingrati & indurati homines, quod testantur exempla pereuntium & non intrantium in terram promissam. Confirmatur articulus tertius, qui est de vitâ æternâ & immarcessibili corona. Excitamus ad orandum: Ne nos inducas in temptationem, sed libera nos à malo.

P A R T E S.

1. *Admonitio Apostoli ad pietatis exercitium.*
2. *De periculo neglectus studij pietatis.*

Atq; hæ sunt istæ Partes, quas hâc vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & æternus Deus, Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedicit, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A.

In qua meditamur:

I. Primam Apostoli admonitionem ad assiduitatem in via pietatis. Hanc proponit Apostolus his verbis. An nescitis quod qui currunt in stadio, omnes currunt, sed unus accipit præmium; Hinc infert Apostolus hanc admonitionem: Sic currite ut accipiatis præmium. Sensus est Apostoli hic: Scitis corinthij usitatum apud vos ludi genus, quo pedibus valentes cursu contendant ad propositam quandam metam, ob præmium vincenti promissum; Quod sic quidem Apostolus non exprimit, sed in altera similitudine nominat quid certi, quod Athletæ certant ob

ob coronam promissam victori; Vos verò vult A-
postolus dicere, qui vultis salvi fieri, æternæ beatitu-
dinis fieri participes, reportare coronam gloriae, reter-
vata m omnibus cursoribus pijs, quam Christus Jesus
unieuiq; reddet, in se credenti, & in fide usq; ad finem vi-
tae perseveranti. Vos currite veloces, videte ne sinatis
vos ab ullo impediri in hoc cursu. Obiciuntur non pau-
ca, nec levis momenti obstacula, vos tamen vili pendite,
& cursum vestrum eontinuate. In stadio currentes,
inquit Apostolus, omnes quidem currunt, sed unus ac-
cipit præmium, sed in stadio pietatis currentes, si omnes
currunt, etiam omnes præmium accipiunt.

L. C. Honesta corporis exercitia, quæ nec cor-
pori proprio, nec alterius noxia sunt, non displicant
Deo, posunt talia esse Schola quedam pietatis'. Qua-
le est hoc, de quo Apostolus duxit, à cursoribus. Erat
ceremonia nuptiarum in populo Judaico usitata, quâ
virgines procedunt accensis lampadibus in occursum
Sponsi, sicut verò non licet in hac exspectatione Sponsi
securos esse, carere oleo, non habere in promptu, quic-
quid opus fuerit, quoad lucem & ornatum Lampadum,
si modò velint virgines, cum Sponso simul intromitti
in domum nuptiarum: Sic qui volunt servire Christo
ejus esse Sponsæ, non debent unquam fieri securi, oportet
semper vigilare, non intromittendo naturalem quis-
etern & corporis aliam curam ad necessitatem, sed in spi-
ritu vigilandum, orandum, ut parati simus quacunq;
horâ dissolvi & esse cum Christo; Et cum Simeone di-
cere: Nunc dimittis servum in pace. Qui vero secu-
ri sunt, Sponsum parvi pendunt, & alia prius facienda
dieunt, & sati temporis luperessi opinantur, quærendi
regnum Dei & justitiam ejus, hi cum minus cogitant,
morte

morte abripiuntur & à Sponso Christo reiciuntur, tempus visitationis suæ non agnoscentes; Ut Christus conqueritur de Judæis suo tempore viventibus & in incredulitate permanentibus, Christus etiam duxit similitudinem à pueris cantantibus tibia & dicentibus invicem; Cantavimus vobis & non saltastis, cecinimus vobis lugubria & non flevistis. Luc. 2. v. 32. Quā similitudine Christus voluit docere Pharisæos graviter errare, & à pueris castigandos, qui dum lāta audiunt, saltant, & dum lugubria sonant, flent. Quomodo Pharisæi & Scribæ Johannem Baptistam contempserunt nolentes ab illo Baptizari, quamvis vidissent ejus Sanctitatem & in docendo gravitatem, contemnunt quoniam Christum, Sanctè conversantem cum omnibus, nominant illum commedonem & potatorem, amicum publicanorum & peccatorum; Et ita justificata est, inquit Christus, Sapientia à filijs suis, ita temerè judicant homines cæci de divina Sapientia, quasi cæci de coloribus. Talis præsumptio in examinandis Dei operibus cavenda. Quod enim Dei statui & Sanctis laudabile est, non vituperabile. Psal. 106. v. 1. 2. 3. & Psal. III. v. 1. 2. 3.

II. Alteram Pauli admonitionem. Videlz. ut cauti simus & prudentes in studio pietatis, & Christus loquitur ut simus prudentes sicut serpentes & simplices sicut columbæ. In hac admonitione utitur quodq; similitudine à pugilib^o & athletis qui gladijs vel alijs instrumentis utuntur cum magno periculo ob coronam quandam eaducantur. In usu erant coronæ gramineæ & ex folijs vel floribus, quæ coronæ durare non potuerunt. Laudat vero Apostolus Athletas hos

hos ideò, quod corpus servant in sua qualitate, idcirco
non indifferentè amant cibaria sed delectum habent,
temporalia colunt, ut rectius pericula in hoc certamine
superent, & victores evadant, coronam reportantes &
quidem non magni pretij, & si aurea sit vel argentea, ta-
men caduca est.

L. C. 1. Non solum ferventes simus in cursu pie-
tatis & perseverantes, sed etiam circumspecti & cauti,
probescientes, quæ cavenda, quæ fugienda in hac lu-
cta, vel cum primis patientia comparanda, discendum ex
verbo Dei ingenium adversariorum & quærenda expe-
riencia, quibus armis utantur... Discenda perseveran-
tia & continuatio in certando, nullo modo dubitemus
de victoria... David cum Goliatho congressurus, Re-
gem Saulum dehortantem ipsum ab hoc congressu, ita
etiam fratres suos disvadentes ei idipsum, non curavit,
certus de victoria confidens Divinæ bonitati, cuius si-
gnum dicebat inter alia potissimum circumcisio[n]is Sa-
cramentum, quo usus erat. Alter vero erat incircum-
cisus & destitutus divino auxilio contra circumcisum
cessit Davidi pugnæ fiducia, yictor evasit, cantabant ei
canticum: David percussit decem millia... Habuit
arma bona, quæ recensentur Eph: 6. v. 10. seq. ad 19.

L. C. 2. Præmium pietatis infucata & cum pru-
dentia conjuncta, non est caduca vel peritura corona
sed immarcessibilis. Quid de auro & argento futurum
in die, quo Deus puniet homines, indicatur Isa. 7. v. 14.
seqq: ad 20.

III. Exemplum serij studij
pietatis in Apostolo ipso, Ego, inquit, non cur-
ro, tanquam ad aliquod incertum, non pugno cum aëre

sed subigo corpus meum & in servitutem redigo, ne alijs
prædicans, ipse met improbus efficiat. Quasi dicat
Apostolus: Moncat velim vos, utraq; à me allata simi-
litudo, de serio studio pietatis & prudentia in
hoc studio adhibenda, currentes in stadio, o-
mnes quidem currunt acriter, licet sciant unum
sularem ex omnibus currentibus accipere præmium,
videlicet qui vincit vel cursu prævalet. In pietatis cur-
su nemo incertus est de præmio, omnes quotquot recte
& bene currunt, accipiunt præmium. Si ergo pro in-
certo estis tam seduli, quare non multò magis serij esse
debetis & alacres in currendo in pietatis vltz, tramite.
Et sicut pugiles operam dant sedulam, ut corpus eorum
sit agile ad evitandos ictus & inferendos, & in ipso con-
flictu quædam prudentia requiritur. Fit hoc, inquit
Apostolus, in pugilibus, propter coronam, quam spe-
rant, non magni momenti & prætij, & incertum, an post
multa verbera accipient coronam, neq; etiam hic o-
mnes certantes accipiunt, sed tantum qui vñtores eva-
dunt & adversarium superant. Hic verò in pietatis
stadio, nullus certat, vel currit sine præmio. Jam ad
se redit Apostolus, jubens ut seipsum aspiciant in pietati-
cis cursu, quomodo abstinet à placitis his bonis, & suum
corpus sinit macerari & vexari: Sicut servus à Domino
etiam plagi coercetur, ut imperium agnoscat. Hoc
facio, inquit, ne prædicando alijs, ipse culpa non va-
ceni.

L. C. Sinceri verbi Dei ministri, conentur ita vi-
vere, ut eos non pudeat vitæ suæ, itnò ita vivant, ut tutò
queant propoñere se auditoribus imitandos, & invitare
eos ad imitationem sui, ut Apostolus hic facit; Et pos-
stea alibi: 1. Cor: 4. 14. 15. 16. 1. Cor: 10. v. 1. 2. Eph: 6.
monet

Monet, ut sint imitatores ejus. Intelligit Apostolus utramq; imitationem, vlt. auditores imitentur ejus diligentiam & serium studium, ut & illi sint tam assidui & diligentes in promovendâ suâ salute. Sic loquitur Apostolus de imitatione eorum, quatenus obediunt illi us adhortationibus, & vivunt juxta illius monita, conantur imitari, & factis exprimere. Tuto enim potuit Apostolus ad hanc imitationē eos invitare propter excellētia dona, quib⁹ à Deo erat ornatus, quibus potest magis quam alij, carnales concupiscentias refrenare & cohībere. Habuit peculiare remedium contra superbiam, ne effretetur ex revelationibus, quas habuit etiam in tertio cœlo. De quo remedio loquitur 2. Cor: 12. v. 1. seq. ad 12. ubi facit mentionem variarum adversitatum, quibus subjectus erat, ad domandam carnem & concupiscentias. Nos alij sinceri verbi Dei ministri cogimur deflere nostram infirmitatem, & vitā & moribus ædificare Ecclesiam; Quod si quibenè doceant & malē vivant, non imitandi sunt. Sicut dicit Christus de scribis & Pharisæis, quos jubet audire, dum ex cathedra docent, ubi verò exorbitant in moribus non imitandi. Conqueritur Apostolus Rom: 2. v. 17, ad 23. nimis verum fuisse de Pharisæis & scribis, quod aliter vixerunt, quam docuerunt.

SECUNDA PARS.

*Apostolicam abortionem ad plenum & prudenter cursum in via pietatis, præbuit nobis pars prima;
In hac Altera Parte, quam periculose sit segniter currere & oscitanter.*

In quam meditamus:

I. Amicam Compellationem

Apostoli, quâ alloquitur suos auditores. Vocat vero eos fratres, nolo vos ignorare fratres. Mox etiam patres eorū, vocat suos patres, nolo vos ignorare fratres quod patres nostri omnes erant sub nube &c; Blanda est compellatio, quâ etiam vult eos permovere ad obediendum suæ adhortationi. Sæpè utitur Apostolus nomine fratribus & ita compellans suos auditores, ut ostendat suum affectum & animum erga discipulos Evangelij Christi, quod cupiat eorum æternam salutem, non delebetur eorum damnatione. Vocat Paulus Corinthios qui extra Ecclesiam judaicam anteā erant, nihil omnino fratres, quamvis, non Secundum carnem, tamen secundum Spiritum in Christo fratres.

L. C. Qui informandi sunt in doctrina cælestis non duris verbis excipiendi, qui dociles se præbent, & audire volunt. Ita monet etiam Apostolus i. Tim. 5. v. 1. 2. 3. Et 2. Tim. 2. v. 23. 24. 25. 26. Inobedientes vero & incircumcisæ auribus & cordibus, durius compellandi, cuius compellationis exemplum habemus Matth. 23. Et Christus ipse, per totum fere illud caput. Iohannes Baptista etiam suos auditores, germina viperarum ausus est nominare. Paulus suos Galatas, non veritus est appellare stultos. Gal. 3. v. 1. Orandus Deus est, ut omnia fiant suo tempore, ut daret informatoribus hanc gratiam, quâ omnia oportuno proferant tempore, sicut omnia suum habent tempus; Ecclesiast. 3. v. 1. seq.

II. Promptitudinem Aposto-

li ad ubiorem informationem.. Promptus est
Apostolus historiam peregrinationis Israélitarum
in deserto, per mare, ac de illorum cibo ac potu
imitabili, & de eorum interitu in itinere, & exclu-
sione a terrâ promissâ, propter suam propriam cul-
pam.. Nolo vos ignorare, ideo referam histo-
riam patrum nostrorum in itinere ex Ægypto in
terram promissam, non gravabo hoc facere, nam
hæc, etiam propter vos, scripta est historia.. Si-
cūt Apostolus etiam deinceps ostendit v. 6.

L. C. Boni pastoris est, pascuâ quærere suis
övibus, ne quid desit eis; quibus opus habent, ut eis be-
nè sit. Boni Doctoris est in Ecclesia, nihil subticere
non sinere auditores quipiam ignorare, quod eis ad in-
formationem inservire potest. Proferant ut boni
patresfamilias vetera & nova ex scriptura sacra,
nam ideo conscripta est; Ut docet Apostolus Rom. 15.
i. Tim. 3. v. 14. 15. 16. 17. Dicit etiam Aposto-
lus se eadem scribere, nec hoc rædiosum reputare, si-
quidem facit eos certiores. Phil. 3. v. 1.

III. Historiæ peregrinationis

Israélitarum recitationem.. Patres nostri erant
sub nube ömnes, omnes pertransierunt mare, o-
mnes ducti sunt per mare, aquis maris utraq; ex

parte consistentibus immotis, omnes habebant nubem
ducem, quæ eos etiam in itinere terrestri dirigebat.
Omnes, inquit, eandem escam Spiritualem commede-
runt, omnes eundem potum Spiritualem biberunt ex pe-
tra terrestri, quem mirabilis petra Cælestis Christus, qui
eos ducebat, submisstrabat. Hic ergò diversæ histo-
riæ peregrinationis recitantur. I. Est de peregrinatio-
ne Israelitarum sub nube, quam historiam scribit Mo-
ses Exod. 13. v. 21. 23. Altera historia est de transitu per
rubrum mare, quando quasi per medias aquas tutò tran-
sierunt, in hoc transitu etiam præcessit columna nubis
hæc enim non recessit ab eis, de die, nec columnæ ignis
nocte, Dicit autem Moses petram hanc trasivisse sub nu-
be per mare, quasi per aquas baptismatis, non vero Sa-
cramento baptismi initiatos. Historia transitus Isra-
elitarum per mare, hanc Moses Exod. 14. v. 22. Seq.
Tertia historia est de manna cælitus data, quā vocat hic
cibū Spiritualem hoc est incōsuetū cibū mirabilē cibū propter mira-
bilem suam naturā, *Et quod voluit Deus pro memoria*
reservari ex hoc cibo in arca fæderis, posteriorum gra-
tia, ne negligenter hoc Dei miraculum. *Hujus ci-*
bū, inquit Apostolus, omnes participes fuerunt. Quar-
ta historia est de potu, ita res se habuit cum potu, quem
Deus dedit ex petra ad percussionem per baculum Mo-
ses, unde effluxerunt aquæ copiosissimæ inde dicit hunc
potum Spiritualem, hoc est mirabilem, ex durissima pe-
tra scatentem. Dicit etiam quis dedit potum, utique
non Moses, sed cælestis petra Christus, qui eos comitas
batur, dedit hunc potum. Sicut dicit Christus de

pane Cælesti, quod Moses non dederit eis hunc panem,
Sed Deus. Joh. 6. Quinta historia, est, de interitu multorum
in deserto, quod displicerint Deo. Quare dis-
plicerint Deo, & quare interierint. Docet etiam
Apostolus sequentibus post hunc textum in hoc capite.
Peccata erant, nimia concupiscentia malorum, propter
idolatriam propter fornicationem, quod tentaverunt
Christum, propter murmur. Modus interitus eorum
hic fuit ut Paulus ex Mose docet. Num. 26. v. 65. Prä-
dixerat enim Dominus, quod omnes morerentur in so-
litudine. Nullusq; remansit ex eis, nisi Caleb, filius
Jephunneh, & Jehosua, filius Nun. Cap. II, v. 4. Vulgus
quippe promiscuum, quod adscenderat cum eis, flagra-
vit desiderio carnium, (sedens & flens) Juncis sibi pa-
ritèr filijs Israël. Et ait quis dabit nobis ad vescendum
carnes? Exod. 32, v. 6. Surgentesq; manè, obtuler-
unt holocausta, & hostias pacificas. Et sedit populus
manducare, & bibere, & surexerunt ludere. Num. 25.
v. 9. Et occisi sunt eâ viginti quatvor millia homi-
num. Num. 21. v. 6. Quamobrem misit Do-
minus in populum ignitos serpentes, ut moreretur popu-
los multus in Israële. Psal. 106. v. 14. Et eduxit
eos, de tenebris, & umbra mortis; Et vincula eorum
disrupit.

L. C. Non sufficit bene incepisse currere, nisi etiam
perseveramus, donec ad finem per ventum fuerit. Qui
perseverat usq; ad finem salvus erit. Quod ille qui vis-
cerit vel perseveraverit usq; ad finem omnium tentatio-
num; Habebit finem felicem ut exponit S. Johaës A-
poc. 3. v. 2. Esto vigilans & confirma cætera quæ
moritura erant. Non enim inveni opera tua plena co-
ram Deo meo, v. 3. In mente Ergo habe qualiter acce-

peris & audiveris: Et serva, & pænitentiam age, si Eggo non vigilaveris. Veniam ad te tanquam fur & nescies, quā hora veniam ad te, Item v. 4. 5. & 12. Oremus ut Deus det gratiam, ut verbum ejus Sanctum audiamus avidè excipiamus fideliter reservemus & fructum feramus ex corde bono in patientia. In silentio & spe, fortitudo nostra. Ideoq; oremus: Ne nos inducas in tentationem Sed Libera nos à malo.

Clementissime Deus pater celestis, agimus tibi gratias propter
eternā istā curā, quam pro nobis semper geris, semper ad pia
& salutaria consilia invitatis, ad exercitia pietatis convocatis, da
nobis gratiam Spiritus tui Sancti, ut sic exerceamur in hisce,
ut tibi omnia sint grata, & detur nobis Corona iustitiae per
Christum nobis partam, Per eundem filium tuum IESU M
Christum. Amen.

Q U A E S T I O N E S.

An quis suo cursu hoc est opera & studio aquirere potest vitā æternā Resp. N. Non est inquit Apostolus currens, nō volentis, sed miserentis Dei ut homo salvus fiat Rō. 9. v. 16. Ubi notandū Apostolus loqui de causa efficiente electionis & salutis nostra qua non ali: est quā gratia & misericordia Dei, ubi locum non habet studium aut voluntas hominis. Et hoc respectu, vita æterna vocatur donum Dei. Rom. 6. v. 23. In hoc n. textu non ostendit causas justificationis aut salutis æternæ, sed describit justificatos & vitæ æternæ hæredes, quod illi certant bonum certamen, cursum consummant fidem servent, quibus est reposita corona iustitiae. Ad Tim. 4. v. 7.

2. An locutio Paulina; Petra erat Christus sit Metonymia, ac idē valeat; Petra significat Christus Resp. N. Non est necesse ut Logica hanc litem dirimat, Patet enim textu quod non sit Metonymia, Sed Metaphora in hac locutione vñz: in subjecto Petra, non n. loquitur de petra naturali, sed Spirituali, & de hac prædicat quod sit Christus, nec est alia petra Spiritualis nisi Christus.